

eustream, a.s.
Votrubova 11/A,
821 09 Bratislava

Bratislava, 28. augusta 2026

Vážená spoločnosť,

dovoľujeme si obrátiť sa na Vás v mene Slovenskej asociácie palivového priemyslu a obchodu (ďalej ako „Asociácia“), vzhľadom na skutočnosť, že niektoré naše členské spoločnosti boli oslovené s výzvou na zaslanie stanoviska v rámci verejnej konzultácie k návrhu metodiky a referenčných cien spoločnosti eustream, a.s., predloženej v súlade s článkom 26 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/460 (TAR NC). V tejto súvislosti si Vám dovoľujeme za celú Asociáciu zaslať nasledujúce vyjadrenie k predmetnému návrhu:

Naša Asociácia považuje predložený návrh za návrh v rozpore s článkom 7 TAR NC a s §12 ods. 3 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, ktoré ukladajú prevádzkovateľovi prepravnej siete povinnosť zabezpečiť, aby tarify zohľadňovali skutočné náklady súvisiace s poskytovaním regulovaných služieb, a aby nedochádzalo ku krížovým dotáciám medzi vnútroštátnou (prepravnou) a medzisystémovou (tranzitnou) činnosťou. Spoločnosť eustream, a.s. argumentuje, že hlavným dôvodom potreby úpravy taríf je prudký pokles prepravovaného plynu v dôsledku ukončenia tranzitu ruského plynu cez Ukrajinu, čo spôsobilo zhoršenie ekonomiky prevádzky prepravnej sústavy. Taktiež, eustream a.s. poukazuje na výskyt „mimoriadnych okolností“ súvisiacich s výrazným poklesom medzisystémových tokov. Máme za to, že týmto navrhovateľ priznáva, že výpadok príjmov z neregulovanej tranzitnej činnosti má nahradiť plánované výnosy prostredníctvom zvýšenia regulovaných taríf. Takýto postup predstavuje neprípustný presun nákladov z neregulovanej činnosti na regulovanú, čo je v priamom rozpore so zákonom aj TAR NC. V praxi to znamená, že priemyselní odberatelia na území SR by mali nahrádzať stratené tržby z medzinárodného tranzitu, ktorý už eustream, a.s. nevykonáva.

Nesúhlasíme s návrhom spoločnosti eustream, a. s., v zmysle ktorého sa v *Metodike stanovenia taríf za prístup do prepravnej siete a prepravu zemného plynu (bod 1 – Úvod) a v Dokumente záverečnej konzultácie o informáciách uvedených v článku 26 ods. 1 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/460 zo 16. marca 2017, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o harmonizovaných štruktúrach taríf za prepravu plynu [bod 3.3, bod (i)]* navrhuje podstatne zvýšiť finálne referenčné ceny, resp. tarify za prístup do prepravnej siete a prepravu zemného plynu pre kalendárny rok 2027 na úrovni 620,50 eur a 584,00 eur (SK domáci bod).

V prípade, že by tieto tarify boli navrhovaným spôsobom zvýšené, predstavovalo by to navýšenie o cca 55 %, resp. 62 % oproti aktuálne platnej tarifnej úrovni (401,50 eur, resp. 361,35 eur).

Návrh spoločnosti eustream, a.s. je obsahovo obdobný predchádzajúcemu cenovému návrhu a neobsahuje materiálne zmeny, ktoré by odôvodňovali stanovenie odlišných taríf. Nie je zrejmé, z akého dôvodu predložený návrh eustreamu, a.s. nereflektuje cenové rozhodnutie Úradu č. 0040/2026/P, ktorým Úrad pre rok 2026 pri zachovaní nákladovo orientovaného základu a po zohľadnení pripomienok a Správy ACER pristúpil k podstatnej sekundárnej úprave referenčných cien na základe benchmarkov a určil podstatne nižšiu tarifnú úroveň.

S veľkým znepokojením tiež konštatujeme, že predložená metodika cenotvorby na rok 2027 opätovne, obdobne ako v návrhu pre rok 2026, neobsahuje dostatočné ani transparentné zdôvodnenie výšky povolených alebo cieľových výnosov spoločnosti eustream, a.s., ani dostatočné zdôvodnenie používaného ocenenia regulačnej bázy aktív.

Táto skutočnosť je o to závažnejšia, že cieľové výnosy v aktuálnom návrhu opäť vzrástli oproti cca 460,7 mil. eur v predchádzajúcom konzultačnom návrhu – na 471,753 mil. eur, a to bez toho, aby bol tento nárast akokoľvek vecne podložený. Eustream, a.s. pritom výslovne uvádza, že hodnota cieľových výnosov nezahŕňa efekt benchmarkov.

V kontexte celého návrhu, a tiež odvolávania sa na použitie tzv. benchmarkov, pripomíname, že používanie takejto metódy je aj z pohľadu Agentúry pre spoluprácu energetických regulátorov (ACER) prípustné len v prípade, ak prepravca preukáže, že daná tranzitná trasa je v priamej konkurencii iným prepravným trasám. Máme preto za to, že uvedené len podčiarkuje dôležitosť správneho a transparentného vyčíslenia hodnoty regulačnej bázy aktív. Správa ACER okrem iného uviedla, že benchmarking má byť použitý ako úprava konkrétnych IP taríf s cieľom umožniť konkurenciu s alternatívnymi prepravnými trasami, pričom prvým krokom má byť identifikácia preukázanej a účinnej konkurencie medzi konkrétnymi prepravnými trasami. Úrad tento prístup v rozhodnutí č. 0040/2026/P premietol do vlastného výberu relevantných regionálnych konkurenčných trás.

Podľa európskych pravidiel cenotvorby musí systém taríf zároveň zaistiť, aby výrazná miera fluktuácie objemu prepravovaného plynu, ako aj výpadky príjmov z dlhodobých kontraktov, neboli prenášané na koncových odberateľov plynu. Spoločnosť eustream, a.s., v tomto návrhu nepredstavila účinný mechanizmus, ktorý by takéto prenášanie rizika vylučoval.

S tým súvisí aj riziko uplatňovania neprimeraných cien z pohľadu hospodárskej súťaže v rozpore s článkom 102 ZFEÚ, a to bez toho, aby takéto zvýšenia cien viedli k podstatnému zlepšeniu alebo zmene služieb. Mimoriadne dôležitým referenčným rámcom je aj porovnanie s cenami obdobných služieb v zahraničí, kde už teraz slovenský prepravca prevyšuje okolité krajiny cez ktoré sa na Slovensko plyn prepravuje. Máme za to, že práve ďalšie zvyšovanie taríf v porovnaní s okolitými krajinami môže viesť k ďalšiemu odklonu prepravy mimo územia Slovenska, a teda k ešte vyššiemu nevyužitiu prepravných kapacít slovenského prepravcu, nakoľko sa táto stane ekonomicky neatraktívna.

Navyše, uvedený návrh prichádza v čase keď sa slovenský priemysel nachádza v období bezprecedentného tlaku globálnej konkurencie, geopolitickej neistoty a transformácie smerom k nízkouhlíkovej ekonomike. V tomto prostredí predstavuje zvýšenie prepravných taríf zemného plynu zásadné riziko pre konkurencieschopnosť a udržateľnosť priemyselnej výroby na Slovensku.

Model cenotvorby eustream, a.s. môže viesť k obmedzeniu stredoeurópskeho trhu a môže mať podobne negatívny efekt ako mal v minulosti nemecký poplatok tzv. "neutrality charge", ktorý bol výrazne kritizovaný aj zo strany Slovenska a následne aj legislatívnou úpravou odstránený.

Podľa európskych pravidiel cenotvorby musí systém taríf zároveň zaistiť, aby výrazná miera fluktuácie objemu prepravovaného plynu, ako aj výpadky príjmov z dlhodobých kontraktov, neboli prenášané na koncových odberateľov plynu. Koncoví odberatelia tak budú čeliť dvojnásobnému zvýšeniu taríf bez akéhokoľvek zlepšenia poskytovaných služieb. V tomto kontexte je potrebné poukázať aj na smerovanie energetickej politiky EÚ, ktorá jasne stanovuje podporu konkurencieschopnosti cezhraničných tokov plynu, ako aj posilnenie integrácie európskeho trhu so zemným plynom, či rozvoj alternatívnych dodávok.

Keď si pozrieme vývoj týchto poplatkov za posledných 5 rokov, tak zmeny poplatkov znamenajú v priemere približne 100% zvýšenie ročne. Na to, aby slovenské hospodárstvo bolo konkurencieschopné, nemôže takto dlhodobo, neúmerne a nad rámec bežných cenových úprav odrážajúcich percentuálny vplyv inflácie, zvyšovať poplatky za služby viažuce sa k primárnym energetickým vstupom.

Zvýšenie prepravných taríf na rok 2026 a navrhované ďalšie zvýšenie na rok 2027 má a bude mať ešte závažnejšie vplyvy na všetkých odberateľov plynu, na konkurencieschopnosť slovenského priemyslu na európskom i globálnom trhu, jeho nákladovú štruktúru výroby, zamestnanosť v energeticky náročných odvetviach, investičné rozhodnutia o budúcom rozvoji výroby na Slovensku, ale aj na atraktivitu Slovenska, ako lokality pre priemyselné investície. V čase, keď členské štáty hľadajú spôsoby, ako zmierniť nákladové zaťaženie priemyslu, by slovenská prax nemala vytvárať dodatočné bariéry pre domácich aktérov.

Vzhľadom na vyššie uvedené si dovoľujeme požiadať, aby spoločnosť eustream, a.s. prehodnotila uvedený návrh tak, aby nedochádzalo k prenášaní nákladov z poklesu objemu prepravy na koncových odberateľov plynu, a súčasne, aby tento návrh reálne odzrkadľoval členenie a ocenenie regulačnej bázy aktív a obsahoval overiteľné zdôvodnenie výšky cieľových výnosov.

S úctou

